

Quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming

Blijhamsterweg 8, 8a Winschoten

Bureau Biota rapportage 2021-012

Projectgegevens

Opdrachtgever: Van der Grijsparde
t.a.v. Dhr. R. Van der Grijsparde
Emmastraat 20
9671 AP Winschoten

bouwkundig
ontwerp
adviesburo
Van der Grijsparde

Projectomschrijving: Quicksan in het kader van de Wet natuurbescherming
Blijhamsterweg 8, 8a Winschoten

Aannemer: Bureau Biota
Oude Marswal 38
8015 ED Zwolle

KvK nummer: 59869984
BTW nummer: NL853674942B01

Contactpersoon: Dr. Ir. G. Milder-Mulderij (Bureau Biota)
06 24 62 03 14

Datum: 20-07-2021

Status: Definitief

Akkoord: Mw. dr. ir. G. Milder-Mulderij

Projectnummer: 2021-081

Rapportnummer: 2021-012

Te citeren als:

Sijtsma N. & G. Milder-Mulderij. Quicksan in het kader van de Wet natuurbescherming – Blijhamsterweg 8, 8a Winschoten. Bureau Biota rapport 2021-012. In opdracht van Van der Grijsparde.

© Bureau Biota / Van der Grijsparde

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever hierboven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Biota, nog mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het rapport is vervaardigd.

Bureau Biota is niet aansprakelijk voor gevolgschade welke voortvloeit uit toepassingen van resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Biota. Opdrachtgever vrijwaart Bureau Biota voor aanspraken in verband met deze toepassing.

Samenvatting

Aanleiding

De heer Van der Grijspaarde is voornemens om de voormalige woonwinkel met het appartement op de bovenverdieping te slopen. Op deze locatie wordt woningbouw gerealiseerd. Van deze werkzaamheden kunnen soorten beschermd onder de Wet natuurbescherming hinder hebben en dit is niet zonder meer toegestaan. Om in kaart te brengen welke effecten te verwachten zijn en welke verbodsbepalingen uit de genoemde wet er eventueel worden overtreden is er de noodzaak tot het uitvoeren van een quickscan Wet natuurbescherming voor het onderdeel Soortenbescherming. De heer Van der Grijspaarde heeft Bureau Biota gevraagd dit onderzoek uit te voeren. Het voorliggende rapport doet verslag van de bevindingen uit deze quickscan.

Doel

Het doel van dit natuuronderzoek is het in kaart brengen van de potenties van het onderzoeksgebied voor soorten die beschermd worden onder de Wet natuurbescherming (Wnb) en het bepalen van de te verwachten effecten van de voorgenomen plannen op beschermde natuurwaarden ter plaatse en op de directe omgeving. Het onderzoek brengt in beeld:

- of beschermde soorten planten en dieren aanwezig zijn op of direct rondom het onderzoeksterrein;
- of er potenties zijn voor Wnb-beschermde soorten die tijdens het veldbezoek niet aangetroffen zijn;
- of met de voorgenomen ingreep verbodsbepalingen uit de bovengenoemde wet zullen worden overtreden (alleen onderdeel Soortenbescherming);
- of er mogelijkheden zijn om eventuele overtredingen te vermijden;
- hoe te handelen om te voldoen aan de zorgplicht en de Wet natuurbescherming na te leven;
- of er noodzaak is tot het aanvragen van een ontheffing/vergunning van bovengenoemde wet of dat er eerst nog nader onderzoek moet worden verricht om tot deze conclusie te komen.

Soortenbescherming –potenties voor beschermde soorten aangetroffen

Op of direct rondom het onderzochte terrein zijn potenties voor beschermde soorten aangetroffen, voor zowel vleermuizen als de steenmarter. Voor de overige soort(groep)en met een beschermde status is binnen het plangebied geen geschikt leefgebied voorhanden. Om uit te vinden of vleermuizen en steenmarters daadwerkelijk gebruik maken van het plangebied is aanvullend onderzoek vereist. Dit onderzoek dient uitgevoerd te worden volgens de nationaal geaccepteerde protocollen. Voor onderzoek naar vleermuizen is het Vleermuisprotocol leidend (Vleermuisprotocol 2021, Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging). Voor steenmarter is er geen vastgesteld protocol voorhanden en dient een ter zake kundige te adviseren hoe de aan-/afwezigheid van deze soort te onderzoeken.

Nader onderzoek vereist

Het nader onderzoek dat hier nog nodig is, brengt in beeld of vleermuizen en steenmarters het plangebied daadwerkelijk gebruiken en op welke manier dit gebeurt. Als er sprake is van vaste rust- of verblijfplaatsen die mogelijk aangetast worden of verloren gaan bij de geplande werkzaamheden, dan dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden. Bij deze aanvraag dient een begeleidend activiteitenplan te worden meegezonden waarin beschreven wordt hoe eventuele negatieve effecten op de staat van instandhouding van de betrokken soorten door middel van mitigerende maatregelen wordt voorkomen.

Als uit het nader onderzoek blijkt dat vleermuizen en steenmarters geen gebruik maken van het terrein, dan is er geen ontheffing van de Wet natuurbescherming vereist voor de geplande werkzaamheden. Pas na afronding van het nader onderzoek zal dus blijken of de voorgenomen ingreep al dan niet met een ontheffing van de Wet natuurbescherming dient plaats te vinden.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	1
2	Doel van het onderzoek	1
3	Omschrijving onderzoeksterrein en voorgenomen plannen	1
4	Wettelijk kader	6
4.1	Soortenbescherming.....	7
5	Werkwijze.....	8
6	Bevindingen uit het onderzoek	10
6.1	Literatuurstudie.....	10
6.2	Algemene indruk veldbezoek	11
6.3	Vleermuizen	11
6.4	Overige soorten zoogdieren	15
6.5	Jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels.....	15
6.6	Overige broedvogels	16
6.7	Watergebonden soorten (vissen/amfibieën)	16
6.8	Reptielen	17
6.9	Flora	18
6.10	Overige soorten.....	18
7	Te verwachten effecten van de voorgenomen ingrepen	18
8	Conclusies en aanbevelingen	19
8.1	Conclusies.....	19
8.2	Aanbevelingen.....	19
9	Geraadpleegde bronnen	20
Bijlage 1	Toelichting bepalingen Wet natuurbescherming.....	21
Bijlage 2	Beschermde soorten Provincie Groningen	24

1 Inleiding

De heer Van der Grijspaarde is voornemens om de voormalige woonwinkel met het appartement op de bovenverdieping te slopen. Op deze locatie wordt woningbouw gerealiseerd. Van deze werkzaamheden kunnen soorten beschermd onder de Wet natuurbescherming hinder hebben en dit is niet zonder meer toegestaan. Om in kaart te brengen welke effecten te verwachten zijn en welke verbodsbepalingen uit de genoemde wet er eventueel worden overtreden is er de noodzaak tot het uitvoeren van een quickscan Wet natuurbescherming voor het onderdeel Soortenbescherming. De heer Van der Grijspaarde heeft Bureau Biota gevraagd dit onderzoek uit te voeren. Het voorliggende rapport doet verslag van de bevindingen uit deze quickscan.

2 Doel van het onderzoek

Het doel van dit natuuronderzoek is het in kaart brengen van de potenties van het onderzoeksgebied voor soorten die beschermd worden onder de Wet natuurbescherming (Wnb) en het bepalen van de te verwachten effecten van de voorgenomen plannen op beschermde natuurwaarden ter plaatse en op de directe omgeving. Het onderzoek brengt in beeld:

- of beschermde soorten planten en dieren aanwezig zijn op of direct rondom het onderzoeksterrein;
- of er potenties zijn voor Wnb-beschermde soorten die tijdens het veldbezoek niet aangetroffen zijn;
- of met de voorgenomen ingreep verbodsbepalingen uit de bovengenoemde wet zullen worden overtreden (alleen onderdeel Soortenbescherming);
- of er mogelijkheden zijn om eventuele overtredingen te vermijden;
- hoe te handelen om te voldoen aan de zorgplicht en de Wet natuurbescherming na te leven;
- of er noodzaak is tot het aanvragen van een ontheffing/vergunning van bovengenoemde wet of dat er eerst nog nader onderzoek moet worden verricht om tot deze conclusie te komen.

3 Omschrijving onderzoeksterrein en voorgenomen plannen

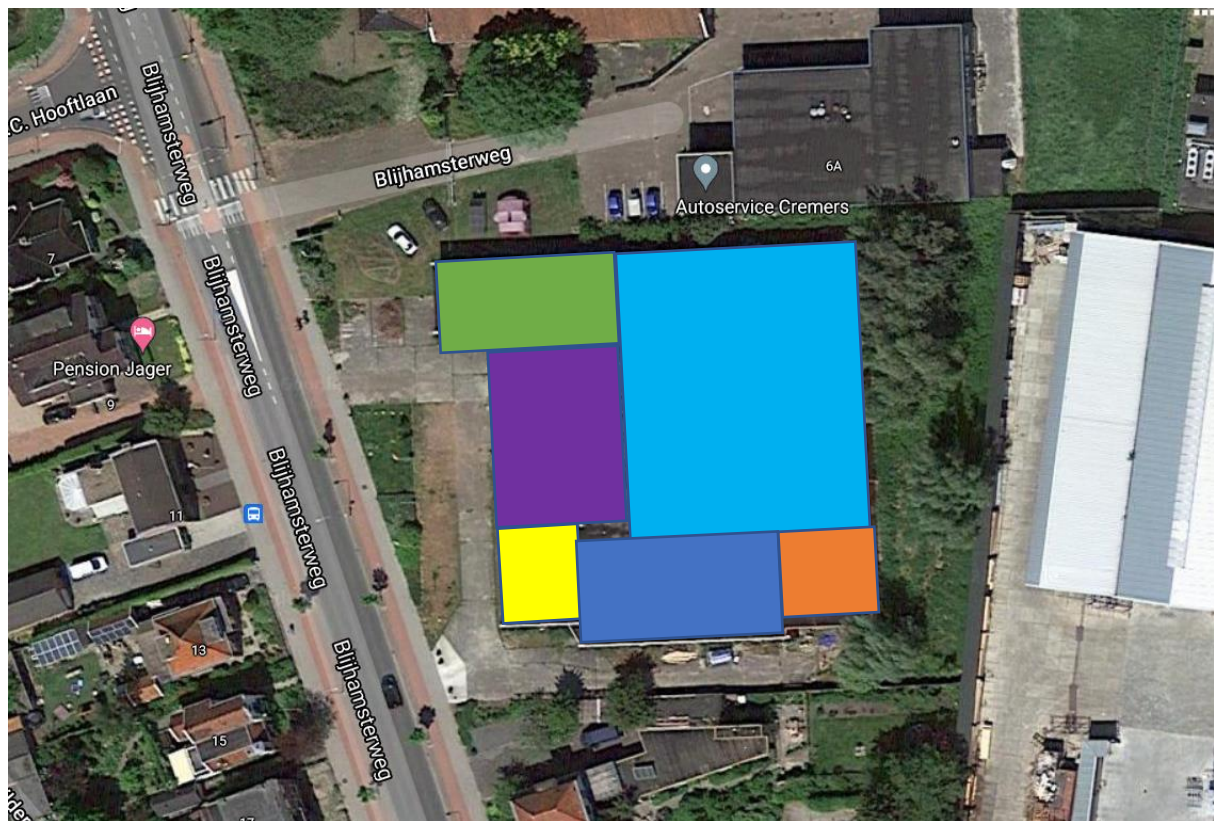
Het onderzoeksterrein bestaat uit een voormalige woonwinkel welke al enkele jaren leeg staat. Op de bovenverdieping aan westflank van het pand bevindt zich een appartement (nr. 8^a). De westkant van het gebouw is gelegen aan de Blijhamsterweg. Het pand is deels opgetrokken uit bakstenen met een spouwwand. Het deel aan de oostzijde bestaat niet uit een bakstenen wand, maar lijkt vanaf de buitenzijde op een loods. Het pand verkeert zowel aan de binnen- als buitenkant in slechte staat van onderhoud. De beplating langs de dakrand hangt op veel plaatsen los of is reeds weggefallen. Van binnen is het systeemplafond op diverse plekken kapot en is er op meerdere plekken sprake van waterschade/lekkage. In het zuidelijk deel van het pand bevindt zich een vertrek wat niet veilig te betreden is in verband met verzakking van de vloer. De oost- en zuidzijde van het pand aan de buitenkant zijn slecht bereikbaar: aan beide zijden groeit een uitgebreid braamstuweel en aan de zuidkant bevindt zich een gesloten hek. De binnenkant van het appartement op de bovenverdieping, appartement nr. 8^a, kon niet worden onderzocht. Op het buitenterrein, aan de noordkant van het pand (tussen de woonwinkel en het garagebedrijf) bevinden zich nog twee steenmarterkooien. Figuur 1 geeft een overzicht van de actuele situatie van de buitenzijde van het pand. Figuur 2 geeft een overzicht van de indeling van de verschillende ruimtes in het pand. Figuur 3 geeft een overzicht van de actuele situatie van de binnenzijde van het pand ten tijde van het veldbezoek.

De voormalige woonwinkel zal uiteindelijk gesloopt worden en op deze locatie zal woningbouw worden gerealiseerd.

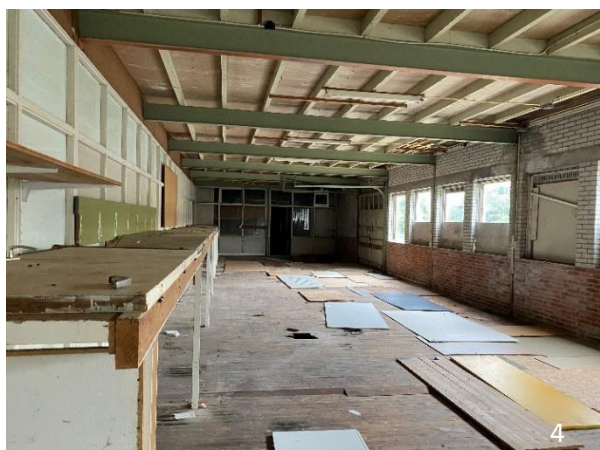
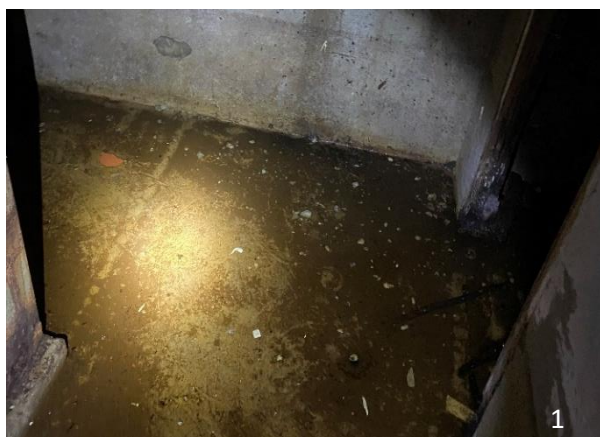

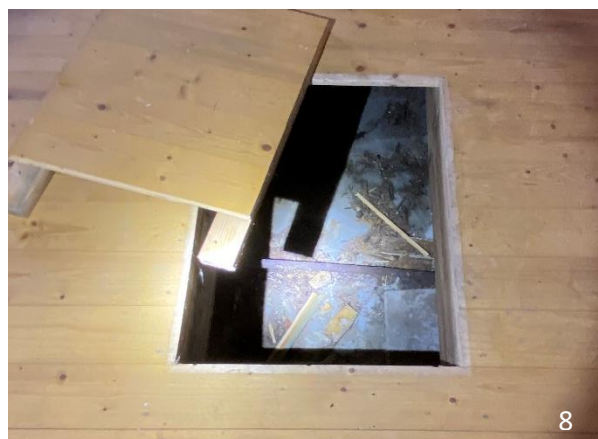
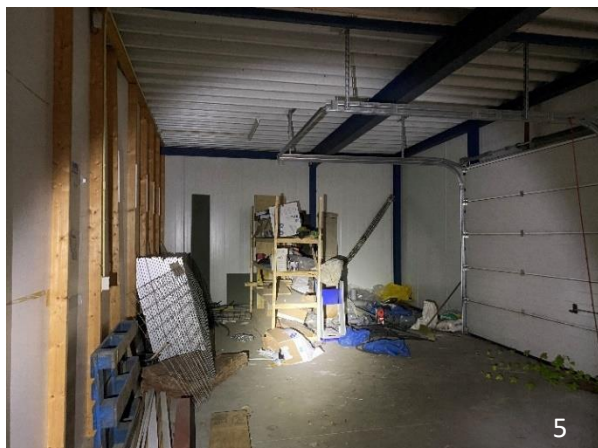

Figuur 1 Actuele situatie van de buitenkant van de voormalige woonwinkel aan de Blijhamsterweg 8, 8a in Winschoten. 1: Westkant van het complex. 2: Noordkant van het complex. 3: Zuidkant van het complex. 4: Oostkant van het complex. 5: Steenmarterkooien aan de noordkant. Foto's: Bureau Biota.

Figuur 2 Actuele situatie van de binnenkant van de voormalige woonwinkel aan de Blijhamsterweg 8, 8a in Winschoten. Groen: winkelruimte met daaronder een kruipruimte. Lichtblauw: winkelvertrek met kapotte systeemplafonds. Paars: vertrek west. Geel: vertrek zuidwest met gele wanden. Donkerblauw: vertrek met slechte vloer. Oranje: vertrek zuidoost met rattensporen. Foto's: Bureau Biota.

Figuur 3 Actuele situatie aan de binnenkant van de voormalige woonwinkel aan de Blijhamsterweg 8, 8a in Winschoten. 1: Kelder. 2: Vertrek west. 3: Kapot systeemplafond. 4: Vertrek zuid met slechte vloer. 5: Vertrek zuidoost met rattensporen. 6: Vertrek zuidwest geen diersporen. 7: Winkelruimte 8: Winkelruimte met kruipruimte. 9: Zone richting appartement nr. 8a (verder niet onderzocht). Foto's: Bureau Biota.

4 Wettelijk kader

De Wet natuurbescherming vervangt sinds 1 januari 2017 drie wetten: de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Boswet. Het doel van deze nieuwe wet is drieledig: het beschermen van de biodiversiteit, decentralisatie van natuurbescherming en vereenvoudiging van de regels. Waar vroeger de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland bevoegd gezag was, liggen de verantwoordelijkheden aangaande de Wet natuurbescherming tegenwoordig grotendeels bij de provincies.

De Wet natuurbescherming ziet toe op:

- Het beschermen en ontwikkelen van natuur en het behoud en herstel van de biodiversiteit;
- Het beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- Het borgen van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen vanwege hun bijdrage aan de biodiversiteit en hun cultuurhistorische betekenis.

Zowel soortenbescherming als gebiedsbescherming zijn nu in de Wet natuurbescherming geregeld (zie ook Bijlage 1). Ook vertelt de nieuwe wet ons hoe we dienen om te gaan met houtopstanden. *Soortenbescherming* werd voorheen geregeld in de Flora- en faunawet, *gebiedsbescherming* in de Natuurbeschermingswet en het onderdeel *houtopstanden* in de Boswet. Hieronder wordt enkel het onderdeel *Soortenbescherming* kort toegelicht omdat het voorliggende rapport zich alleen op dit onderdeel focust. Voor details over de overige twee onderdelen van de genoemde wet wordt verwezen naar Bijlage I van dit rapport.

4.1 Soortenbescherming

Binnen dit onderdeel van de wet is de bescherming van in Nederland in het wild voorkomende planten en dieren vastgelegd. Doel van dit onderdeel is de instandhouding van deze wilde planten en dieren. Naast de algemene zorgplicht voor alle in het wild levende planten en dieren in Nederland (Artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, zie ook Bijlage 1) geldt voor een aantal soorten een aanvullend beschermingsregime. De soorten met een aanvullend beschermingsregime zijn te verdelen in drie groepen:

- Artikel 3.1 Vogels (Europese Vogelrichtlijn);
- Artikel 3.5 Overige strikt beschermde soorten (Europese Habitatrichtlijn, Verdragen Bern/Bonn);
- Artikel 3.10 Nationaal beschermde soorten (waaronder Rode Lijst-soorten).

Bijlage 1 gaat nog wat dieper in op het bovenstaande.

Vogels

Voor wat betreft de vogels is in deze wet bepaald, dat alle broedende vogels, hun eieren, de vaste rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving daarvan zijn beschermd. Voorts zijn van een aantal soorten de nesten ook buiten het broedseizoen beschermd. De nesten van deze vogelsoorten zijn ondergebracht in vijf categorieën, elk met een eigen beschermingsregime:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats;
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar;
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar;
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen;
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Voor de nesten in categorie 5 geldt dat deze alleen beschermd zijn als er onvoldoende alternatieve broedgelegenheid aanwezig is in de directe omgeving van de nesten die verloren gaan.

Habitatrichtlijn/Verdrag van Bern/Verdrag van Bonn

Voor de planten- en diersoorten vernoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn¹, bijlage I of II bij het Verdrag van Bern² of bijlage I bij het Verdrag van Bonn³ geldt dus een aanvullend beschermingsregime. Voor deze soorten geldt dat alleen ontheffing kan worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soorten, geen andere bevredigende oplossing voor en geplande ingreep voorhanden is en sprake is van een in of bij wet genoemd belang.

Nationaal beschermde soorten

Bijlage 1 onderdeel a van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming geeft een overzicht van de diersoorten die we op nationaal niveau dienen te beschermen (zie ook Bijlage 1 van dit rapport). Bijlage 1 onderdeel b van artikel 3.10 van bovengenoemde wet doet hetzelfde, maar dan voor beschermde plantensoorten (zie ook Bijlage 1 van

¹ <https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/habitatrichtlijn>

² <https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/bern-conventie>

³ <https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/bonn-conventie>

dit rapport). De diersoorten uit deze bijlage mogen niet opzettelijk gedood of gevangen worden. Voor de plantensoorten uit de genoemde bijlage geldt dat ze in hun natuurlijke verspreidingsgebied niet opzettelijk mogen worden geplukt, verzameld, afgesneden, onworteld of vernield.

Voor de 'andere soorten' uit de Wet natuurbescherming geldt dat een ontheffing nodig is bij ruimtelijke ingrepen met naar verwachting negatieve effecten op de genoemde soorten. Een alternatief hierop is een situatie waarbij gebruik wordt gemaakt van een goedgekeurde gedragscode. Dan is er al een generieke ontheffing verleend en mag deze ingezet worden als aantoonbaar volgens de daaraan gekoppelde gedragscode kan worden gewerkt. Gedragscodes kunnen worden opgesteld door initiatiefnemers en beschrijven welke handelingen ze uitvoeren en hoe hierbij de beschermde soorten zo veel mogelijk worden ontzien. Het Rijk en de provincies zijn samen verantwoordelijk voor gedragscodes⁴. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) keurt gedragscodes goed en de provincies zorgen ervoor dat de regels worden nageleefd. De provincies worden daarom ook betrokken bij de goedkeuring van een gedragscode. De ontheffing blijft alleen van kracht als ook aantoonbaar volgens de gestelde gedragscode wordt gewerkt.

Voor de nationaal beschermde soorten hebben de provincies in het kader van beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen de bevoegdheid om via een provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. De provincie Groningen doet dit voor de volgende soorten:

Amfibieën	Zoogdieren	Zoogdieren (vervolg)	Zoogdieren (vervolg)
• bruine kikker • gewone pad • kleine watersalamander • meerkikker • middelste groene kikker/bastaard kikker	• aardmuis • bosmuis • bunzing • dwergmuis • dwergspitsmuis • egel • gewone bosspitsmuis	• haas • hermelijn • huisspitsmuis • konijn • ondergrondse woelmuis • ree	• rosse woelmuis • tweekleurige bosspitsmuis • veldmuis • vos • wezel • woelrat

Een volledig overzicht van alle beschermde soorten welke de provincie Groningen aanhoudt is opgenomen in Bijlage 2.

5 Werkwijze

Voorafgaand aan het veldbezoek is een indruk van het gebied verkregen op basis van gebiedskenmerken in relatie tot de voorgenomen plannen. Op basis daarvan is in kaart gebracht waarvoor nog aanvullende gegevens wenselijk zijn. Om een gedegen conclusie te trekken, wordt doorgaans ook gebruik gemaakt van verspreidingsgegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en andere naslagwerken. Deze gegevens zijn van belang voor het maken van een goede afweging van de mogelijke effecten op de aanwezige natuurwaarden. Data uit de NDFF opvragen gaat middels een vergoeding via de Quickscanhulp (www.quickscanhulp.nl).

Gezien de kenmerken van het te onderzoeken terrein en de directe omgeving in relatie tot de voorgenomen ingreep en de verspreiding van beschermde soorten bekend uit de naslagwerken (zie Hoofdstuk 9) over deze regio is voor dit onderzoek daarnaast alleen de NDFF bevestigd.

Om goed in beeld te brengen welke (potenties voor) beschermde natuurwaarden op of nabij het onderzoeks-terrein (Figuur 4) aanwezig zijn (actuele situatie), heeft Bureau Biota op 16 juli 2021 tussen 10:15 en 11:15 uur een veldbezoek gebracht. Het veldonderzoek is bij daglicht uitgevoerd om voor zoveel mogelijk beschermde soortgroepen een goede inschatting van de aanwezigheid/potenties in het gebied te maken. Er is één medewerker van Bureau Biota ter plaatse geweest: Gabi Milder-Mulderij. Het weer ten tijde van het veldbezoek was licht bewolkt zonder neerslag met een temperatuur van 19°C en weinig wind (2 bft).

⁴ <https://mijn.rvo.nl/overzicht-gedragscodes>

Eén veldbezoek aan een plangebied in deze periode van het jaar is doorgaans niet voldoende voor het gedetailleerd onderzoeken van de verspreiding en aantallen van veel soortgroepen. Veel soorten zijn namelijk slechts een deel van het jaar of zelfs een deel van de dag aanwezig in een bepaald gebied. Echter, wanneer men zich beperkt tot onder de Wet natuurbescherming vastgestelde soorten en leefgebieden en men kennis heeft van de ecologie van deze soorten en leefgebieden dan kan een ervaren ecooloog ook met een eenmalig bezoek een goede inschatting maken van de potenties van het terrein voor gebruik door beschermde soorten.

In onze ogen is een eenmalig veldonderzoek door een ervaren ecologen in combinatie met de verzamelde biologische gegevens van het onderzoeksgebied aan de Blijhamsterweg te Winschoten voldoende geweest om een gedegen inschatting te kunnen maken van de potenties van dit terrein voor beschermde natuurwaarden en hier conclusies aan te verbinden voor wat betreft de bepalingen vastgelegd in de Wet natuurbescherming in relatie tot de voorgenomen plannen. Echter, 100% zekerheid geeft een eenmalig veldbezoek nooit.

Figuur 4 Globale ligging (rood gearceerd) van het onderzoeksterrein aan de Blijhamsterweg 8/8a te Winschoten.

6 Bevindingen uit het onderzoek

6.1 Literatuurstudie

De NDFF-gegevens van een ruime contour rondom het aangewezen terrein zijn de afgelopen vijf jaren diverse beschermde soorten uit verschillende beschermingsregimes vastgesteld (Tabel 1). Met deze gegevens en de bevindingen uit het veldbezoek is in kaart gebracht voor welke soorten er potenties aanwezig zijn op of nabij het onderzoeksterrein.

Tabel 1 Overzicht van de beschermde soorten die de afgelopen vijf jaren in de buurt van het plangebied (0 - 1 km) zijn aangetroffen. Wnb = Wet natuurbescherming. Hrl = Habitatrichtlijn. Vrl = Vogelrichtlijn. Deze afkortingen geven aan welk beschermingsregime op de soort van kracht is. Voor de vetgedrukte soorten is op het onderzoeksterrein potentie voor vaste rust- of verblijfplaatsen. Bron: Nationale Databank Flora en Fauna, 19 juli 2021.

Naam	Groep	Beschermingsregime
Buizerd	Vogels	Wnb-vrl
Egel	Zoogdieren	Andere soorten
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	Wnb-hrl
Gierzwaluw	Vogels	Wnb
Grote gele kwikstaart	Vogels	Wnb
Havik	Vogels	Wnb
Huismus	Vogels	Wnb
Laatvlieger	Zoogdieren	Wnb-hrl
Ooievaar	Vogels	Wnb
Ransuil	Vogels	Wnb
Roek	Vogels	Wnb
Sperwer	Vogels	Wnb
Steenmarter	Zoogdieren	Andere soorten
Wespendief	Vogels	Wnb-vrl

Tabel 2 Overzicht van de beschermde soorten die de afgelopen vijf jaren in de buurt van het plangebied (1 - 5 km) zijn aangetroffen. Wnb = Wet natuurbescherming. Hrl = Habitatrichtlijn. Vrl = Vogelrichtlijn. Deze afkortingen geven aan welk beschermingsregime op de soort van kracht is. Voor de vetgedrukte soorten is op het onderzoeksterrein potentie voor vaste rust- of verblijfplaatsen. Bron: Nationale Databank Flora en Fauna, 19 juli 2021.

Naam	Groep	Beschermingsregime
Bastaardkikker	Amfibieën	Andere soorten
Boomvalk	Vogels	Wnb-vrl
Bunzing	Zoogdieren	Andere soorten
Damhert	Zoogdieren	Andere soorten
Das	Zoogdieren	Andere soorten
Eekhoorn	Zoogdieren	Andere soorten
Gewone grootoorvleermuis	Zoogdieren	Wnb-hrl
Gewone/Kleine/Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	Wnb-hrl
Grote bosmuis	Zoogdieren	Andere soorten
Grote vos	Dagvlinders	Andere soorten
Grote weerschijnvlinder	Dagvlinders	Andere soorten
Haas	Zoogdieren	Andere soorten
Hermelijn	Zoogdieren	Andere soorten
Kerkuil	Vogels	Wnb-vrl
Knolspirea	Vaatplanten	Andere soorten
Konijn	Zoogdieren	Andere soorten
Levendbarende hagedis	Reptielen	Andere soorten
Rosse woelmuis	Zoogdieren	Andere soorten
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	Wnb-hrl
Slechtvalk	Vogels	Wnb-vrl
Waterspitsmuis	Zoogdieren	Andere soorten
Watervleermuis	Zoogdieren	Wnb-hrl
Wezel	Zoogdieren	Andere soorten

6.2 Algemene indruk veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn het projectgebied (Figuur 4) en de directe omgeving uitgebreid geïnspecteerd op potenties voor beschermde natuurwaarden. Hierbij is vooral gezocht naar plaatsen waar beschermde diersoorten, zoals huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen maar ook andere soorten zich een schuilplaats/vaste rust- of verblijfplaats kunnen verschaffen. Daarnaast is ook de directe omgeving van het onderzoeksterrein gescreend op functies voor beschermde soorten (schuilplaatsen, foerageergebied, vliegroutes etc.). Dit om ook een goed beeld te hebben van plekken waar in het kader van eventuele mitigerende maatregelen op geringe afstand van het onderzoeksterrein eventueel kasten voor vogels of vleermuizen kunnen worden opgehangen als tijdelijke verblijfplaats in de periode van sloop en nieuwbouw.

6.3 Vleermuizen

Vaste verblijfplaatsen

Binnen het plangebied zijn meerdere ruimtes gevonden waar vleermuizen eventueel in kunnen kruipen (Figuur 5 en 6). Aan de noordkant van het gebouw bevinden zich de volgende geschikte openingen: een daklijst waar ruimte onder zit, een ventilatiesteun met toegang tot een kruipruimte en een regenpijp waar aan de bovenkant ruimte om te pijp zit. De open stootvoegen aan deze kan van het pand lijken niet ruim genoeg voor vleermuizen om in of uit te kruipen. Aan de zuidkant van het gebouw bevinden zich ook open stootvoegen in de muur. Deze lijken wel groot genoeg, maar de ingang wordt wel enigszins belemmerd door enkele vlinderstruiken. Verder is aan deze zijde van het pand ook een opening in de houten gevel aanwezig. Aan de westkant van het gebouw ontbreekt bijna over de gehele lengte plaatwerk. Meerdere openingen zouden mogelijk toegang kunnen bieden tot een vaste verblijfplaats. Denk vooral aan de openingen die toegang bieden tot een spouw en dakruimte.

Buiten het plangebied is ook potentie aangetroffen voor vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. De daken en gevels van meerdere huizen in de directe omgeving van de voormalige woonwinkel lijken hier ook geschikt voor te zijn. Echter, deze huizen zullen niet worden gesloopt met de voorgenomen ingreep van Van der Grijspaarde.

Figuur 5 Boven: opening onder daklijst en opening rondom regenpijp aan de noordkant. Midden: ventilatiesteen met een opening naar een kruipruimte aan de noordkant van het pand. Onder: open stootvoegen, geschikt voor vleermuizen, aan de zuidkant van het gebouw. De pijlen geven potentiële invliegopeningen voor vleermuizen weer. Links een overzichtsfoto en rechts een close-up. Foto's: Bureau Biota.

Figuur 6 Boven links: kapotte gevel aan de zuidkant met opening. Boven rechts: open stootvoegen aan de zuidkant (waarschijnlijk te smal voor vleermuizen). Midden: ontbrekend en loszittend plaatwerk aan de westkant van het pand eventueel ingang voor steenmarters. Onder: dakruimte naar systeemplafon aan de westkant. De pijlen geven potentiële invliegopeningen voor vleermuizen weer. Foto's: Bureau Biota.

Foeragegebied

Het terrein aan de Blijhamsterweg 8, 8a lijkt geen geschikt (onderdeel van een) foeragegebied voor vleermuizen te zijn. De bomenrij ten noorden, rondom de spoorbaan, (Figuur 7) buiten het plangebied, zouden wel geschikt terrein kunnen zijn voor diverse soorten vleermuizen om te foerageren.

Vliegroutes

Nabij het plangebied zijn structuren aanwezig die onderdeel zouden kunnen zijn van vliegroutes van vleermuizen (Figuur 7). Verschillende soorten vleermuizen gebruiken lijnvormige structuren om te navigeren. De bomenrijen ten noorden van het plangebied hebben potentie om als onderdeel van een vliegroute voor vleermuizen te functioneren.

Figuur 7 Ten noorden van het plangebied (blauw omlijnd) een spoorbaan met aan beide kanten bomenrijen; welke als vliegroutes kunnen functioneren.

6.4 Overige soorten zoogdieren

Op het onderzochte terrein zijn potenties aangetroffen voor verblijfplaatsen van overige beschermde zoogdieren die vallen onder de categorie 'Andere soorten' (Tabel 3). Dit terrein biedt namelijk potenties voor de steenmarter. Aan de noordkant van het gebouw staan twee steenmarterkooien (Figuur 1, nr. 5), wat erop duidt dat deze soort waarschijnlijk in het plangebied is gezien. Deze soort is ook in de afgelopen vijf jaar in de buurt van het plangebied (0 – 1 km) aangetroffen (Tabel 1). Via de regenpijp zou de steenmarter eventueel bij de kapotte gevelbetimmering kunnen komen om via deze weg het pand te kunnen betreden (Figuur 6, midden). Tijdens het veldbezoek zijn echter geen sporen van een steenmarter (krabsporen, uitwerpselen, prooi-resten) aangetroffen. Enkele plekken in en rondom het gebouw konden niet goed worden geïnspecteerd, omdat er formeel of fysiek geen toegang was (afgesloten appartement, gesloten hek, dicht braamstruweel). Er kan dus niet volledig uitgesloten worden dat er op deze locatie helemaal geen steenmarters aanwezig zijn.

Algemene kleine grondgebonden zoogdieren kunnen dit terrein mogelijk doorkruisen in hun zoektocht naar voedsel, maar in het gebouw zelf zal weinig te vinden zijn voor deze dieren.

Voor de overige landzoogdieren uit Tabel 3 verwachten we op basis van de leefgebiedvoorkeur en/of de tot nu toe bekende verspreiding van de soort (bijv. veldspitsmuis) geen aanwezigheid binnen het onderzoeksterrein.

Tabel 3 Binnen Groningen beschermde soorten landzoogdieren (zonder soorten waarvoor provincie Groningen vrijstelling verleent).

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming via
Hamster	<i>Cricetus cricetus</i> ssp. <i>canescens</i>	Bern II, HR IV
Otter	<i>Lutra lutra</i> ssp. <i>lutra</i>	Bern II, HR IV
Bever	<i>Castor fiber</i> ssp. <i>albicus</i>	HR IV
Hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>	HR IV
Lynx	<i>Lynx lynx</i> ssp. <i>lynx</i>	HR IV
Noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus</i> ssp. <i>arenicola</i>	HR IV
Wilde kat	<i>Felis silvestris</i> ssp. <i>silvestris</i>	HR IV
Wolf	<i>Canis lupus lupus</i>	HR IV
Boommarter	<i>Martes martes</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Damhert	<i>Dama dama</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Das	<i>Meles meles</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)

6.5 Jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels

Het leegstaande pand biedt geen potenties voor vogels met een jaarrond beschermd nest (Tabel 4). In de directe omgeving van het plangebied is ook gezocht naar mogelijke vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels. Meerdere woonhuizen aan de Blijhamsterweg lijken potentie te hebben voor nestplaatsen van huismussen, gierzwaluwen en huiszwaluwen. Echter, deze woningen zijn niet nader onderzocht, omdat ze buiten het plangebied liggen en er niet wordt verwacht dat hier de natuurwaarden kunnen worden aangetast met de voorgenomen ingreep.

Tabel 4 Overzicht van de vogels met een jaar rond beschermd nest. Categorie = aangewezen categorie (1 t/m 5) zie hoofdstuk 4 voor een toelichting.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie
Steenuil	<i>Athene noctua</i>	1	Ekster	<i>Pica pica</i>	5
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	2	Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	5
Huismus	<i>Passer domesticus</i>	2	Glanskop	<i>Parus palustris</i>	5
Roek	<i>Corvus frugilegus</i>	2	Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	5
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	3	Groene specht	<i>Picus viridis</i>	5
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	3	Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	5
Oehoe	<i>Bubo bubo</i>	3	Hop	<i>Upupa epops</i>	5
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	3	Huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	5
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	3	IJsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	5
Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	4	Kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor</i>	5
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	4	Kleine vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>	5
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	4	Koolmees	<i>Parus major</i>	5
Ransuil	<i>Asio otus</i>	4	Kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i>	5
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	4	Oeverzwaluw	<i>Riparia riparia</i>	5
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	4	Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	5
Zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>	4	Raaf	<i>Corvus corax</i>	5
Blauwe Reiger	<i>Ardea cinerea</i>	5	Ruigpootuil	<i>Aegolius funereus</i>	5
Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	5	Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	5
Bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	5	Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	5
Boomklever	<i>Sitta europaea</i>	5	Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	5
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	5	Zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	5
Bosuil	<i>Strix aluco</i>	5	Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	5
Brilduiker	<i>Bucephala clangula</i>	5	Zwarte mees	<i>Periparus ater</i>	5
Draaihals	<i>Jynx torquilla</i>	5	Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochrurus</i>	5
Eidereend	<i>Somateria mollissima</i>	5	Zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	5

6.6 Overige broedvogels

Het leegstaande pand biedt geen potenties voor overige broedvogels. De bomen aan de oostkant van het gebouw, zouden eventueel potentie kunnen bieden voor bijvoorbeeld een ekster. Een merel zou het braamstruweel aan de oostzijde van het pand ook nog wel een keer op kunnen zoeken als schuilplaats of foerageergebied.

6.7 Watergebonden soorten (vissen/amfibieën)

Binnen het plangebied of in de directe omgeving daarvan zijn geen vijvers, sloten of watergangen aanwezig, waardoor er geen potentie is voor watergebonden soorten welke beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming (Tabel 5). Er is immers geen geschikt leefgebied voor deze soorten aanwezig.

Tabel 5 Overzicht van de soorten amfibieën en vissen welke binnen de provincie Groningen beschermd zijn.

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming via
Amfibieën	Boomkikker	<i>Hyla arborea ssp. arborea</i>	Bern II, HR IV
Amfibieën	Geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata ssp. variegata</i>	Bern II, HR IV
Amfibieën	Heikikker	<i>Rana arvalis ssp. arvalis</i>	Bern II, HR IV
Amfibieën	Kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	Bern II, HR IV
Amfibieën	Knoflookpad	<i>Pelobates fuscus ssp. fuscus</i>	Bern II, HR IV
Amfibieën	Rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>	Bern II, HR IV
Amfibieën	Vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans ssp. obstetricans</i>	Bern II, HR IV
Vissen	Steur	<i>Acipenser sturio</i>	Bern II, HR IV
Amfibieën	Poelkikker	<i>Pelophylax lessonae</i>	HR IV
Vissen	Houting	<i>Coregonus oxyrinchus</i>	HR IV
Amfibieën	Alpenwatersalamander	<i>Ichthyosaura alpestris</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibieën	Vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibieën	Vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	Beekdonderpad	<i>Cottus rhenanus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	Beekprik	<i>Lampetra planeri</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	Elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	Gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	Grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	Kwabaal	<i>Lota lota</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)

6.8 Reptielen

Binnen het plangebied zijn geen waarnemingen van beschermde reptielen (Tabel 6) bekend en op grond van de habitatvoorkeuren van de Nederlandse reptielen worden deze binnen het plangebied ook niet verwacht. Buiten het plangebied (op 1 – 5 km afstand) zijn er volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF waarnemingen van de levendbarende hagedis bekend. Kijkend naar habitat van de levendbarende hagedis, wordt deze soort niet in het plangebied verwacht. Het veldbezoek heeft dus ook geen waarnemingen van beschermde soorten reptielen opgeleverd. De schildpadden uit Tabel 6 worden sowieso niet in Groningen verwacht, omdat het zeeschildpadden betreft die slechts bij hoge uitzondering in Nederland worden waargenomen en dan alleen langs de kust.

Tabel 6 Overzicht van de soorten reptielen welke binnen de provincie Groningen beschermd zijn.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bescherming via
Dikkopschildpad	<i>Caretta caretta</i>	Bern II, Bonn I, HR IV
Kemp's zeeschildpad	<i>Lepidochelys kempii</i>	Bern II, Bonn I, HR IV
Lederschildpad	<i>Dermochelys coriacea</i>	Bern II, Bonn I, HR IV
Soepschildpad	<i>Chelonia mydas</i>	Bern II, Bonn I, HR IV
Gladde slang	<i>Coronella austriaca ssp. austriaca</i>	Bern II, HR IV
Muurhagedis	<i>Podarcis muralis ssp. bronniardii</i>	Bern II, HR IV
Zandhagedis	<i>Lacerta agilis ssp. agilis</i>	Bern II, HR IV
Adder	<i>Vipera berus ssp. berus</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Ringslang	<i>Natrix natrix</i>	Andere soorten (bijlage A van de wet)

6.9 Flora

Gezien de gebiedskenmerken worden er binnen het onderzoeksgebied geen beschermde plantensoorten verwacht. Voor een volledig overzicht van beschermde flora in Groningen wordt verwezen naar Bijlage II. Het veldbezoek heeft dan ook geen waarnemingen van beschermde plantensoorten opgeleverd.

6.10 Overige soorten

Op basis van de gebiedskenmerken en beschikbare verspreidingsgegevens worden, los van de reeds genoemde soorten, geen andere beschermde soorten (Bijlage II van dit rapport) binnen de invloedssfeer van de voorgenomen plannen verwacht.

7 Te verwachten effecten van de voorgenomen ingrepen

Hieronder wordt kort samengevat welke effecten er te verwachten zijn van de voorgenomen ingreep:

- Het plangebied is geen essentieel onderdeel van foerageergebieden van lokaal aanwezige soorten beschermd onder de Wet natuurbescherming. Er komt met de voorgenomen ingreep dus geen essentieel foerageergebied van beschermde soorten te vervallen.
- Het plangebied is ook geen onderdeel van een migratieroute voor vleermuizen. Er zal met de voorgenomen ingreep dus geen sprake zijn van onderbreking van migratieroutes van vleermuizen.
- Het plangebied biedt wel potentie voor vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten (vleermuizen en steenmarter) en deze kunnen hier dan ook verwacht worden. Met de voorgenomen ingreep kunnen dus mogelijk vaste rust- of verblijfplaatsen worden aangetast. Nader onderzoek moet uitwijzen of de genoemde diersoorten werkelijk gebruik maken van het pand.
- Het onderzochte pand biedt geen mogelijkheden voor vogels met jaarrond beschermde nesten. Wel kunnen algemene broedvogels gebruik maken van het braamstruweel en de bomen aan de oostzijde van het voormalige winkelpand. Door te werken buiten het broedseizoen en de genoemde bomen niet zonder meer te kappen, worden nadelige effecten op eventuele broedgevallen voorkomen.
- Binnen het onderzochte terrein zijn ook geen beschermde planten of overige beschermde soorten aangetroffen. Het terrein is hiervoor in de huidige toestand ook niet geschikt.

8 Conclusies en aanbevelingen

8.1 Conclusies

Het onderzochte plangebied heeft potentie om te dienen als verblijfplaats voor vleermuizen en/of steenmarters. Vleermuizen zouden gebruik kunnen maken van de open stootvoegen, de ruimtes onder de daklijst, de openingen rondom te gevel door kapot plaatwerk en eventueel de ventilatieroosters. Ook grotere ruimtes als het systeemplafond, de kelder en een kruipruimte aan de noordkant zijn bereikbaar voor deze diersoort.

Voor steenmarters biedt het plangebied ook mogelijkheden, doordat het pand al geruime tijd leegstaat, wat het een interessante plek maakt voor deze soort. Via de regenpijp zou de steenmarter eventueel bij de kapotte gevelbetimmering kunnen komen om via deze weg het pand verder te kunnen betreden. Verder staan er twee vangkooien voor steenmarters tussen de garage en de voormalige woonwinkel, wat erop duidt dat er mogelijk weleens steenmarters in of rondom het plangebied gezien zijn. Er zijn echter geen sporen van de steenmarter gevonden, maar het pand kon ook niet overal goed geïnspecteerd worden (door instortingsgevaar en ondoordringbaar braamstruweel, en afgesloten bovenverdieping). Er is dus nog een mogelijkheid dat er ergens sporen in of rondom het pand aanwezig kunnen zijn.

De literatuurstudie liet zien dat vleermuizen en steenmarters in het verleden (laatste vijf jaren) ook in de directe omgeving van het plangebied zijn waargenomen (0 – 1 km). Hierdoor kan momenteel nog niet uitgesloten worden dat het onderzochte plangebied door deze soorten worden gebruikt en zo ja, hoe.

De functie van het plangebied voor deze beschermde soortgroepen dient nader te worden onderzocht alvorens kan worden vastgesteld of er een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig is voor het uitvoeren van de voorgenomen ingreep: de sloop en aansluitende nieuwbouwplannen.

8.2 Aanbevelingen

Voor verdere stappen te ondernemen omtrent de voorgenomen plannen is het raadzaam eerst nader onderzoek naar het gebruik van het pand door vleermuizen en steenmarters uit te laten voeren. Het onderzoek naar vleermuizen dient uitgevoerd te worden volgens het vigerende Vleermuisprotocol. Voor meer informatie over dit protocol, klik [hier](#). Het onderzoek naar steenmarters kan gecombineerd worden met het vleermuisonderzoek om kosten te besparen.

Houdt u er rekening mee dat het vleermuisonderzoek bestaat uit minimaal vijf veldbezoeken verspreid over het seizoen dat vleermuizen actief zijn. In de winter gaan deze dieren in winterslaap. Het onderzoek naar vleermuizen loopt doorgaans van half mei tot half oktober (afhankelijk van de te verwachten soorten en moment van aanvang van het onderzoek).

9 Geraadpleegde bronnen

Digitale bronnen

www.verspreidingsatlas.nl

www.vogelatlas.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.ravon.nl

www.quickscanhulp.nl

Bijlage 1 Toelichting bepalingen Wet natuurbescherming

Vanaf 1 januari 2017 geldt in Nederland de Wet natuurbescherming (Wnb). In deze wet zijn drie wetten samengevoegd, te weten:

- de Natuurbeschermingswet 1998;
- de Boswet;
- de Flora- en faunawet.

Dit om tot een betere en duidelijkere bescherming van planten, dieren en gebieden te komen. De overheid zegt hierover:

‘De Wet natuurbescherming is gericht op het behoud en het zo mogelijk versterken van de biologische diversiteit, het duurzame gebruik van de bestanddelen daarvan en de bescherming van waardevolle landschappen, in nationaal en internationaal verband en het zo mogelijk versterken van de recreatieve, de educatieve en de belevingswaarde van natuur en landschap, in samenhang met het beleid, om te komen tot een verduurzaming van de economie. Dit beleid wordt door de minister op hoofdlijnen vastgelegd in de nationale natuurvisie.’

Voor de bescherming van de natuur, kent deze wet drie beschermingsregimes:

- Soorten van de **Vogelrichtlijn 1979** (alle van nature in Nederland in het wild levende vogels);
- Soorten van de **Habitatrichtlijn 1992**, het Verdrag van Bern 1979 en het Verdrag van Bonn 1982;
- **Andere soorten** die vanuit nationaal oogpunt onder de Wet natuurbescherming worden beschermd (zie tabel ‘Andere soorten’ aan het einde van deze bijlage van het rapport.

Daarnaast kan het zijn dat er sprake is van ‘vrijgestelde soorten’. Hier kan sprake van zijn wanneer de minister van Economische Zaken bevoegd gezag is. Dan kunnen er soorten landelijk vrijgesteld zijn bij specifieke activiteiten.

Elk van de drie genoemde beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen (zie kader hieronder) en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Deze verbodsbepalingen sluiten één op één aan bij de bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en mogen niet overtreden worden, tenzij men een ontheffing kan krijgen (“nee, tenzij”-principe).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of een vrijstelling moet aan de volgende drie criteria worden voldaan:

1. Er mag alleen worden afgeweken van de verbodsbepaling, wanneer geen andere bevredigende oplossing mogelijk is;
2. Voor de afwijking moet een in de wet genoemd belang staan (zoals bijvoorbeeld volksgezondheid of openbare veiligheid), afhankelijk van de verschillende beschermingsregimes;
3. De ingreep mag geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort(en).

Daarnaast is voor een aantal handelingen een vrijstelling mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Bij het bepalen of een ontheffing kan worden verleend, wordt niet alleen naar de gevolgen van de ingreep voor het individuele organismen gekeken, maar ook naar de gevolgen voor de instandhouding van de soort. Dit betekent dat ook wordt gekeken naar het effect van de ingreep op het populatieniveau van de soort(en). Daarnaast zal altijd rekening gehouden moeten worden met de zorgplicht, ongeacht of het gaat om een beschermde soort of niet (zie kader hieronder).

De gevolgen van de Wet natuurbescherming hangen af van de voorgenomen ingrepen en van de soorten die in het gebied aanwezig (kunnen) zijn. Het plangebied is het gebied waar de daadwerkelijke werkzaamheden (handelingen) plaatsvinden.

Afhankelijk van de kenmerken van de activiteit kunnen storende effecten ook optreden buiten het plangebied (bijvoorbeeld geluid). De invloedssfeer van de werkzaamheden bepaalt daardoor de grootte van het onderzoeksgebied, wat dus meestal groter is dan het plangebied.

Dit betekent dat het onderzoeksgebied goed moet worden onderzocht op potenties voor het voorkomen van planten- en diersoorten en op de aanwezigheid van voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of nesten. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de aanwezigheid van beschermde soorten, maar ook naar welke functie(s) het gebied voor deze soort(en) vervult. Soms zijn maatregelen mogelijk waarmee voorkomen kan worden dat door het verrichten van een handeling de verbodsbepalingen worden overtreden. Maatregelen kunnen effecten voorkomen, effecten verminderen of verzachten of effecten herstellen.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn	Beschermingsregime andere soorten
Art. 3.1 lid 1 Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels te doden of te vangen	Art. 3.5 lid 1 Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art. 3.10 lid 1a Het is verboden soorten in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen
Art. 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5 lid 2 Het is verboden om dieren opzettelijk te verstoren	Art. 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art. 3.1 lid 3 Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in lid 1 te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in lid 1 in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Art. 3.10 lid 1c Het is verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage c, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen
Art. 3.1 lid 4 Het is verboden vogels als bedoeld in lid 1 opzettelijk te storen	Art. 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantings- of rustplaatsen van dieren als bedoeld in lid 1 te beschadigen of te vernielen	
Art. 3.1 lid 5 Het verbod als bedoeld in lid 4 is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art. 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	

Zorgplicht

Deze plicht geldt te allen tijde en houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Deze plicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. De huidige zorgplichtbepalingen zijn gecontinueerd en geïntegreerd vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en Faunawet in de Wet natuurbescherming en de wet zegt hierover:

"Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving" (Artikel 2, lid 1).

en

"De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of het nalaten daarvan nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem/haar kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken." (Artikel 2, lid 2).

Een ontheffing (of vrijstelling) zal uitsluitend worden verleend als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- Er is sprake van een in de wet genoemd belang;
- De handelingen leveren geen verslechtering/afbreuk op aan de staat van instandhouding van de soort.

Tabel B1.1 Overzicht Andere soorten, Artikel 3.10 Wnb, eerste lid, onderdeel a (dieren) en c (planten).

Amfibieën	Kreeftachtigen	Zoogdieren (vervolg)	Planten (vervolg)	Planten (vervolg)
Alpenwatersalamander	Europese rivierkreeft	Eekhoorn	Bosdravik	Moerasgamander
Bruine kikker		Egel	Brave hendrik	Muurbloem
Gewone pad	Libellen	Eikelmuis	Brede wolfsmelk	Naakte lathyrus
Kleine watersalamander	Beekrombout	Gewone bosspitsmuis	Breed wollegras	Naaldenkervel
Meerkikker	Bosbeekjuffer	Gewone zeehond	Bruinrode wespenorchis	Pijlscheefkelk
Middelste groene kikker	Donkere waterjuffer	Grote bosmuis	Dennenorchis	Roggelelie
Vinpootsalamander	Gevlekte glanslibel	Grijze zeehond	Dreps	Rood peperboompje
Vuursalamander	Gewone bronlibel	Haas	Echte gamander	Rozenkransje
	Hoogveenglanslibel	Hermelijn	Franjegtentiaan	Ruw pazelzaad
Dagvlinders	Kempense heidelibel	Huisspitsmuis	Geelgroene wespenorchis	Scherpkruid
Aardbeivlinder	Speerwaterjuffer	Konijn	Geplooid vrouwenmantel	Schubvaren
Bosparelmoervlinder		Molmuis	Getande veldsla	Schubzegge
Bruin dikkopje	Reptielen	Ondergrondse woelmuis	Gevlekt zonneroosje	Smalle raai
Bruine eikenpage	Adder	Ree	Glad biggenkruid	Spits havikskruid
Donker pimperlblauwtje	Hazelworm	Rosse woelmuis	Gladde zegge	Steenbraam
Duinparelmoervlinder	Levendbarende hagedis	Steenmarter	Groene nachtorchis	Stijve wolfsmelk
Gentiaanblauwtje	Ringslang	Tweekleurige bosspitsmuis	Groensteel	Stofzaad
Grote parelmoervlinder		Veldmuis	Groot spiegelklokje	Tengere distel
Grote vos	Vissen	Veldspitsmuis	Grote bosaardbei	Tengere veldmuur
Grote vuurvinder	Beekdonderpad	Vos	Grote leeuwenklauw	Trosgamander
Grote weerschijnvlinder	Beekprik	Waterspitsmuis	Honingorchis	Veenbloembies
Iepenpage	Elrits	Wezel	Kalkboterbloem	Vliegenorchis
Kleine heivlinder	Gestippelde alver	Wild zwijn	Kalketrip	Vroege ereprijs
Kleine ijsvogelvlinder	Grote modderkruiper	Woelrat	Karhuizeranjer	Wilde averuit
Kommavvlinder	Kwabaal		Karwijselie	Wilde ridderspoor
Pimperlblauwtje		Planten	Kleine ereprijs	Wilde weit
Sleedoornpage	Zoogdieren	Akkerboterbloem	Kleine schorseneer	Wolfskers
Spiegelddikkopje	Aardmuis	Akkerdoornzaad	Kleine wolfsmelk	Zandwolfsmelk
Veenbesblauwtje	Boommarter	Akkerogentroost	Kluwenklokje	Zinkviooltje
Veenbesparelmoervlinder	Bosmuis	Beklierde ogentroost	Knollathyrus	Zweedse kornoelje
Veenhooibeestje	Bunzing	Berggamander	Knolspirea	
Veldparelmoervlinder	Damhert	Bergnachtorchis	Korensla	
Zilveren maan	Das	Blaasvaren	Kranskarwij	
	Dwergmuis	Blauw guichelheil	Kruiptijm	
Kevers	Dwergspitsmuis	Bokkenorchis	Lange zonnedaauw	
Vliegend hert	Edelhert	Bosboterbloem	Liggende ereprijs	

Bronnen:

- Wetstekst Wet natuurbescherming (<http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-03-01/0>)
- Regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming), Nota n.a.v. het verslag, kst-33348-9 (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33348-9.html>)
- Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Ministerie van Economische Zaken. Versie 1.3 december 2016.

Bijlage 2 Beschermde soorten Provincie Groningen

Habitatrichtlijn niet-vogels

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming via
Sporenplanten-bladmossen	geel schorpioenmos	Bern I
Sporenplanten-bladmossen	tonghaarmuts	Bern I
Sporenplanten-varens	kleine vlotvaren	Bern I
Zaadplanten	liggende raket	Bern I
Zaadplanten	drijvende waterweegbree	Bern I, HR IV
Zaadplanten	groenknolorchis	Bern I, HR IV
Zaadplanten	kruipend moerasscherm	Bern I, HR IV
Zaadplanten	zomerschroeforchis	Bern I, HR IV
Insecten-dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Bern II
Insecten-haften	oeveraas	Bern II
Insecten-libellen	mercuurwaterjuffer	Bern II
Zoogdieren-zeezoogdieren	walrus	Bern II
Reptielen	dikkopschildpad	Bern II, Bonn I, HR IV
Reptielen	kemp's zeeschildpad	Bern II, Bonn I, HR IV
Reptielen	lederschildpad	Bern II, Bonn I, HR IV
Reptielen	soepschildpad	Bern II, Bonn I, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	bultrug	Bern II, Bonn I, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	gewone vinvis	Bern II, Bonn I, HR IV
Amfibieën	boomkikker	Bern II, HR IV
Amfibieën	geelbuikvuurpad	Bern II, HR IV
Amfibieën	heikikker	Bern II, HR IV
Amfibieën	kamsalamander	Bern II, HR IV
Amfibieën	knoflookpad	Bern II, HR IV
Amfibieën	rugstreeppad	Bern II, HR IV
Amfibieën	vroedmeesterpad	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	apollovlinder	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	boszandoog	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	donker pimperlblauwtje	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	grote vuurvlinder	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	pimperlblauwtje	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	tijmblauwtje	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	zilverstreephooibeestje	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	brede geelrandwaterroofkever	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	gestreepte waterroofkever	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	juchtleerkever	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	vermiljoenkever	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	bronslibel	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	gaffellibel	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	gevlekte witsnuitlibel	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	groene glazenmaker	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	noordse winterjuffer	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	oostelijke witsnuitlibel	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	rivierrombout	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	sierlijke witsnuitlibel	Bern II, HR IV
Insecten-nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Bern II, HR IV
Reptielen	gladde slang	Bern II, HR IV
Reptielen	muurhagedis	Bern II, HR IV
Reptielen	zandhagedis	Bern II, HR IV
Vissen	steur	Bern II, HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	hamster	Bern II, HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	otter	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	baardvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	bechsteins vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	bosvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	brandts vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	franjestaat	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	gewone grootoorvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	grijze grootoorvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	grote hoefijzerneus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	grote rosse vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	ingekorven vleermuis	Bern II, HR IV

Habitatrichtlijn niet-vogels

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming via
Zoogdieren-vleermuizen	kleine dwergvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	kleine hoefijzerneus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	laatvlieger	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	meervleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	mopsvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	noordse vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	rosse vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	ruige dwergvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	tweekleurige vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	vale vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	watervleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	bruinvis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	dwergpotvis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	gestreepte dolfin	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	gewone dolfin	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	gewone spitsdolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	grijze dolfin	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	kleine zwaardwalvis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	narwal	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	orca	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	tuimelaar	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	witflankdolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	witsnuitdolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	noordse vinvis	Bonn I, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	potvis	Bonn I, HR IV
Amfibieën	poelkikker	HR IV
Vissen	houting	HR IV
Weekdieren	bataafse stroommossel	HR IV
Weekdieren	platte schijfhoren	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	bever	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	hazelmuis	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	lynx	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	noordse woelmuis	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	wilde kat	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	wolf	HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	gewone dwergvleermuis	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	butskop	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	dwergvinvis	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	griend	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	spitsdolfijn van gray	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	witte dolfin	HR IV

Habitatrichtlijn vogels

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming
Vogels	aasgier	Bern II
Vogels	alpengierzwaluw	Bern II
Vogels	alpenheggenmus	Bern II
Vogels	amerikaanse grote stern	Bern II
Vogels	anatolische woestijnplevier	Bern II
Vogels	appelvink	Bern II
Vogels	arctische bonte strandloper	Bern II
Vogels	arendbuizerd	Bern II
Vogels	audouins meeuw	Bern II, Bonn I
Vogels	aziatische roodborsttapuit	Bern II
Vogels	baardgrasmus	Bern II
Vogels	baardman	Bern II
Vogels	balearische roodkopklauwier	Bern II
Vogels	balkanbergfluit	Bern II
Vogels	balkankwikstaart	Bern II
Vogels	bastaardarend	Bern II, Bonn I
Vogels	beflijster	Bern II
Vogels	bergeend	Bern II
Vogels	bergfluit	Bern II

Habitatrichtlijn vogels

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming
Vogels	bijeneter	Bern II
Vogels	bladkoning	Bern II
Vogels	blauwborst	Bern II
Vogels	blauwe kiekendief	Bern II
Vogels	blauwe rotslijster	Bern II
Vogels	blauwstaart	Bern II
Vogels	blonde ruiter	Bonn I
Vogels	boerenwaluw	Bern II
Vogels	bont stormvogeltje	Bern II
Vogels	bontbekplevier	Bern II
Vogels	bonte strandloper	Bern II
Vogels	bonte tapuit	Bern II
Vogels	bonte vliegenvanger	Bern II
Vogels	boomklever	Bern II
Vogels	boomkruiper	Bern II
Vogels	boompieper	Bern II
Vogels	boomvalk	Bern II
Vogels	bosgors	Bern II
Vogels	bosrietzanger	Bern II
Vogels	bosruiter	Bern II
Vogels	bosuil	Bern II
Vogels	braamsluiper	Bern II
Vogels	brandgans	Bern II
Vogels	breedbekstrandloper	Bern II
Vogels	brilgrasmus	Bern II
Vogels	britse frater	Bern II
Vogels	britse koolmees	Bern II
Vogels	britse putter	Bern II
Vogels	bruine boszanger	Bern II
Vogels	bruine kiekendief	Bern II
Vogels	bruinkeelortolaan	Bern II
Vogels	buizerd	Bern II
Vogels	bulwers stormvogel	Bern II
Vogels	canadese kraanvogel	Bern II
Vogels	casarca	Bern II
Vogels	cetti's zanger	Bern II
Vogels	cirlgors	Bern II
Vogels	citroenkwikstaart	Bern II
Vogels	daurische klauwier	Bern II
Vogels	diksnavelnotenkraker	Bern II
Vogels	dougalls stern	Bern II
Vogels	draaihals	Bern II
Vogels	drieteenstrandloper	Bern II
Vogels	duinpieper	Bern II
Vogels	dunbekwulp	Bern II, Bonn I
Vogels	dwergaalscholver	Bern II
Vogels	dwergarend	Bern II
Vogels	dwerggans	Bern II, Bonn I
Vogels	dwerggors	Bern II
Vogels	dwergmeeuw	Bern II
Vogels	dwergooruil	Bern II
Vogels	dwergstern	Bern II
Vogels	engelse kwikstaart	Bern II
Vogels	europese kanarie	Bern II
Vogels	fitis	Bern II
Vogels	flamingo	Bern II
Vogels	fluiters	Bern II
Vogels	frater	Bern II
Vogels	geelgors	Bern II
Vogels	geelsnavelduiker	Bern II
Vogels	gekraagde roodstaart	Bern II
Vogels	gele kwikstaart	Bern II
Vogels	geoorde fuut	Bern II
Vogels	giervalk	Bern II

Habitatrichtlijn vogels

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming
Vogels	glanskop	Bern II
Vogels	gon-gon/kaapverdische stormvogel	Bern II
Vogels	goudhaan	Bern II
Vogels	grasmus	Bern II
Vogels	graspieper	Bern II
Vogels	graszanger	Bern II
Vogels	grauwe fitis	Bern II
Vogels	grauwe franjepoot	Bern II
Vogels	grauwe kiekendief	Bern II
Vogels	grauwe klauwier	Bern II
Vogels	grauwe vliegenvanger	Bern II
Vogels	griel	Bern II
Vogels	grijskopspecht	Bern II
Vogels	grijze wouw	Bern II
Vogels	groene specht	Bern II
Vogels	groenlandse tapuit	Bern II
Vogels	groenling	Bern II
Vogels	grote barmsijs	Bern II
Vogels	grote bonte specht	Bern II
Vogels	grote franjepoot	Bern II
Vogels	grote gele kwikstaart	Bern II
Vogels	grote karekiet	Bern II
Vogels	grote kruisbek	Bern II
Vogels	grote pieper	Bern II
Vogels	grote stern	Bern II
Vogels	grote trap	Bern II, Bonn I
Vogels	grote zilverreiger	Bern II
Vogels	haakbek	Bern II
Vogels	harlekijneend	Bern II
Vogels	havik	Bern II
Vogels	havikarend	Bern II
Vogels	heggenmus	Bern II
Vogels	hop	Bern II
Vogels	huiszwaluw	Bern II
Vogels	humes bladkoning	Bern II
Vogels	iberische tijftjaf	Bern II
Vogels	ijsduiker	Bern II
Vogels	ijsvors	Bern II
Vogels	ijslands smelleken	Bern II
Vogels	ijsvogel	Bern II
Vogels	ivoormeeuw	Bern II
Vogels	izabeltapuit	Bern II
Vogels	jufferkraanvogel	Bern II
Vogels	kalandrleeuwrik	Bern II
Vogels	kerkuil	Bern II
Vogels	klapekster	Bern II
Vogels	klein waterhoen	Bern II
Vogels	kleine barmsijs	Bern II
Vogels	kleine bonte specht	Bern II
Vogels	kleine karekiet	Bern II
Vogels	kleine klapekster	Bern II
Vogels	kleine plevier	Bern II
Vogels	kleine spotvogel	Bern II
Vogels	kleine sprinkhaanzanger	Bern II
Vogels	kleine strandloper	Bern II
Vogels	kleine torenvalk	Bern II, Bonn I
Vogels	kleine trap	Bern II
Vogels	kleine vliegenvanger	Bern II
Vogels	kleine zilverreiger	Bern II
Vogels	kleine zwaan	Bern II
Vogels	kleine zwartkop	Bern II
Vogels	kleinst waterhoen	Bern II
Vogels	kluut	Bern II
Vogels	kneu	Bern II

Habitatrichtlijn vogels

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming
Vogels	koereiger	Bern II
Vogels	koningseider	Bern II
Vogels	koolmees	Bern II
Vogels	kortsnavelboomkruiper	Bern II
Vogels	kortteenleeuwerik	Bern II
Vogels	kraanvogel	Bern II
Vogels	krekelzanger	Bern II
Vogels	kroeskoppelikaan	Bern II, Bonn I
Vogels	krombekstrandloper	Bern II
Vogels	kruisbek	Bern II
Vogels	kuifduiker	Bern II
Vogels	kuifkoekoek	Bern II
Vogels	kuifmees	Bern II
Vogels	kwak	Bern II
Vogels	kwartelkoning	Bern II
Vogels	lachstern	Bern II
Vogels	lammergier	Bern II
Vogels	lepelaar	Bern II
Vogels	matkop	Bern II
Vogels	middelste bonte specht	Bern II
Vogels	mongoolse pieper	Bern II
Vogels	monniksgier	Bern II
Vogels	morinelplevier	Bern II
Vogels	nachtegaal	Bern II
Vogels	nachtzwaluw	Bern II
Vogels	nonnetje	Bern II
Vogels	noordse boszanger	Bern II
Vogels	noordse fitis	Bern II
Vogels	noordse grote bonte specht	Bern II
Vogels	noordse kwikstaart	Bern II
Vogels	noordse nachtegaal	Bern II
Vogels	noordse pijlstormvogel	Bern II
Vogels	noordse stern	Bern II
Vogels	oehoe	Bern II
Vogels	oeverloper	Bern II
Vogels	oeverpieper	Bern II
Vogels	oeverzwaluw	Bern II
Vogels	ooievaar	Bern II
Vogels	oostelijke blonde tapuit	Bern II
Vogels	oostelijke kraagtrap	Bern II, Bonn I
Vogels	orpheuspotvogel	Bern II
Vogels	paapje	Bern II
Vogels	paarse strandloper	Bern II
Vogels	pallas' boszanger	Bern II
Vogels	parelduiker	Bern II
Vogels	perzische roodborst	Bern II
Vogels	pestvogel	Bern II
Vogels	pimpelmees	Bern II
Vogels	poelruiter	Bern II
Vogels	poelsnip	Bern II
Vogels	porseleinhoen	Bern II
Vogels	provençaalse grasmus	Bern II
Vogels	purperreiger	Bern II
Vogels	putter	Bern II
Vogels	raddes boszanger	Bern II
Vogels	ralreiger	Bern II
Vogels	ransuil	Bern II
Vogels	renvogel	Bern II
Vogels	reuzenster	Bern II
Vogels	rietgors	Bern II
Vogels	rietzanger	Bern II
Vogels	rode rotslijster	Bern II
Vogels	rode wouw	Bern II
Vogels	roerdomp	Bern II

Habitatrichtlijn vogels

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming
Vogels	roodborst	Bern II
Vogels	roodborsttapuit	Bern II
Vogels	roodborsttapuit	Bern II
Vogels	roodbuikwaterspreeuw	Bern II
Vogels	roodhalsfuut	Bern II
Vogels	roodhalsgans	Bern II, Bonn I
Vogels	roodkeelduiker	Bern II
Vogels	roodkeelpieper	Bern II
Vogels	roodkopklauwier	Bern II
Vogels	roodmus	Bern II
Vogels	roodpootvalk	Bern II
Vogels	roodsterblauwborst	Bern II
Vogels	roodstuitwaluw	Bern II
Vogels	rosse franjepoot	Bern II
Vogels	rotspieper	Bern II
Vogels	rouwkwikstaart	Bern II
Vogels	roze pelikaan	Bern II, Bonn I
Vogels	roze spreeuw	Bern II
Vogels	ruigpootbuisd	Bern II
Vogels	ruigpootuil	Bern II
Vogels	scandinavische tjiftjaf	Bern II
Vogels	scharrelaar	Bern II
Vogels	schreeuwarend	Bern II
Vogels	siberische boompieper	Bern II
Vogels	siberische braamsluiper	Bern II
Vogels	siberische notenkraker	Bern II
Vogels	siberische taling	Bonn I
Vogels	siberische tjiftjaf	Bern II
Vogels	sibirische sprinkhaanzanger	Bern II
Vogels	sijs	Bern II
Vogels	slangenarend	Bern II
Vogels	slechtvalk	Bern II
Vogels	smelleken	Bern II
Vogels	sneeuwgor	Bern II
Vogels	sneeuwgor	Bern II
Vogels	sneeuwuil	Bern II
Vogels	snor	Bern II
Vogels	sperwer	Bern II
Vogels	sperwergrasmus	Bern II
Vogels	sperweruil	Bern II
Vogels	spotvogel	Bern II
Vogels	sprinkhaanzanger	Bern II
Vogels	steenarend	Bern II
Vogels	steenloper	Bern II
Vogels	steenuil	Bern II
Vogels	stellers eider	Bern II
Vogels	stelkluit	Bern II
Vogels	steppearend	Bern II
Vogels	steppebuisd	Bern II
Vogels	steppehoen	Bern II
Vogels	steppekiekendief	Bern II
Vogels	steppekievit	Bonn I
Vogels	steppeklapekster	Bern II
Vogels	steppevorkstaartplevier	Bern II
Vogels	stormvogeltje	Bern II
Vogels	strandleeuwerik	Bern II
Vogels	strandplevier	Bern II
Vogels	struikrietzanger	Bern II
Vogels	swinhoes boszanger	Bern II
Vogels	taigaboomkruiper	Bern II
Vogels	tapuit	Bern II
Vogels	temmincks strandloper	Bern II
Vogels	terekruiter	Bern II
Vogels	tjiftjaf	Bern II

Habitatrichtlijn vogels

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming
Vogels	toendrabontbekplevier	Bern II
Vogels	torenvalk	Bern II
Vogels	tuinfluiter	Bern II
Vogels	turkestaanse klauwier	Bern II
Vogels	vaal stormvogeltje	Bern II
Vogels	vale gier	Bern II
Vogels	vale pijlstormvogel	Bern II
Vogels	veldrietzanger	Bern II
Vogels	velduil	Bern II
Vogels	visarend	Bern II
Vogels	visdief	Bern II
Vogels	vorkstaartmeeuw	Bern II
Vogels	vorkstaartplevier	Bern II
Vogels	vuurgoudhaan	Bern II
Vogels	waterpieper	Bern II
Vogels	waterrietzanger	Bern II, Bonn I
Vogels	wespendief	Bern II
Vogels	westelijke blonde tapuit	Bern II
Vogels	wielewaal	Bern II
Vogels	wilde zwaan	Bern II
Vogels	wilgengors	Bern II
Vogels	wilsons stormvogeltje	Bern II
Vogels	winterkoning	Bern II
Vogels	witbandkruisbek	Bern II
Vogels	witbandzeearend	Bern II, Bonn I
Vogels	witgat	Bern II
Vogels	withalsvliegenvanger	Bern II
Vogels	witkopeend	Bern II, Bonn I
Vogels	witkopgors	Bern II
Vogels	witoogeend	Bonn I
Vogels	witstuitbarmsijs	Bern II
Vogels	witte kerkuil	Bern II
Vogels	witte kwikstaart	Bern II
Vogels	witvleugelstern	Bern II
Vogels	witwangstern	Bern II
Vogels	woestijngrasmus	Bern II
Vogels	woestijnvink	Bern II
Vogels	woudaap	Bern II
Vogels	zeearend	Bern II, Bonn I
Vogels	zuidelijke bonte strandloper	Bern II
Vogels	zwartbuikwaterspreeuw	Bern II
Vogels	zwarte ibis	Bern II
Vogels	zwarte mees	Bern II
Vogels	zwarte ooievaar	Bern II
Vogels	zwarte roodstaart	Bern II
Vogels	zwarte roodstaart	Bern II
Vogels	zwarte specht	Bern II
Vogels	zwarte stern	Bern II
Vogels	zwarte wouw	Bern II
Vogels	zwartkop	Bern II
Vogels	zwartkopgors	Bern II
Vogels	zwartkopmeeuw	Bern II

Andere soorten

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming
Amfibieën	alpenwatersalamander	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibieën	vinpootsalamander	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibieën	vuursalamander	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	aardbeivlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	bosparelmoevlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	bruin dikkopje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	bruine eikenpage	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	duinparelmoevlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	gentiaanblauwtje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	grote parelmoevlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	grote vos	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	grote weerschijnvlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	iepenpage	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	kleine heivlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	kleine ijsvogelvlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	kommavvlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	sleedoorpage	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	spiegeldikkopje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veenbesblauwtje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veenbosparelmoevlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veenhouibeestje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veldparelmoevlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	zilveren maan	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-kevers	vliegend hert	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	beekrombout	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	bosbeekjuffer	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	donkere waterjuffer	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	gevekte glanslibel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	gewone bronlibel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	hoogveenglanslibel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	kempense heidelibel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	speerwaterjuffer	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Kreeftachtigen	europese rivierkreeft	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	adder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	hazelworm	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	levendbarende hagedis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	ringslang	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	beekdonderpad	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	beekprik	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	elrits	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	gestippelde alver	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	grote modderkruiper	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	kwabaal	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	boomarter	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	damhert	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	das	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	edelhert	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	eekhoorn	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	eikelmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	grote bosmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	molmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	steenmarter	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	veldspitsmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	waterspitsmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	wild zwijn	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-zeezoogdieren	gewone zeehond	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-zeezoogdieren	grijze zeehond	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Sporenplanten-varens	blaasvaren	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Sporenplanten-varens	groensteel	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Sporenplanten-varens	schubvaren	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	akkerboterbloem	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	akkerdoornzaad	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	akkerogentroost	Andere soorten (bijlage B van de wet)

Andere soorten

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming
Zaadplanten	beklierde ogentroost	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	berggamander	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bergnachtorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	blauw guichelheil	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bokkenorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bosboterbloem	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bosdravik	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	brave hendrik	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	brede wolfsmelk	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	breed wollegras	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bruinrode wespenorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	dennenorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	dreps	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	echte gamander	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	franjugentiaan	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	geelgroene wespenorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	geplooid vrouwenmantel	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	getande veldsla	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	gevekt zonneroosje	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	glad biggenkruid	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	gladde zegge	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	groene nachtorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	groot spiegelklokje	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	grote bosaardbei	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	grote leeuwenklauw	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	honingorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kalkboterbloem	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kalketrip	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	karthuiszeranjer	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	karwijselie	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kleine ereprijs	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kleine schorseneer	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kleine wolfsmelk	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kluwenklokje	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	knollathyrus	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	knolspirea	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	korensla	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kranskarwij	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kruiptijm	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	lange zonnedauw	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	liggende ereprijs	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	moerasgamander	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	muurbloem	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	naakte lathyrus	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	naaldenkervel	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	pijlscheefkelk	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	roggelelie	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	rood peperboompje	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	rozenkransje	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	ruw parelzaad	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	scherpkruid	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	schubzegge	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	smalle raai	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	spits havikskruid	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	steenbraam	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	stijve wolfsmelk	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	stofzaad	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	tengere distel	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	tengere veldmuur	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	trogamander	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	veenbloembies	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	vliegenorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	vroege ereprijs	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	wilde averuit	Andere soorten (bijlage B van de wet)

Andere soorten

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming
Zaadplanten	wilde ridderspoor	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	wilde weit	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	wolfskers	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	zandwolfsmelk	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	zinkviooltje	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	zweedse kornoelje	Andere soorten (bijlage B van de wet)

Vrijgestelde soorten

Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	bruine kikker
Amfibieën	gewone pad
Amfibieën	kleine watersalamander
Amfibieën	meerkikker
Amfibieën	middelste groene kikker/bastaard kikker
Zoogdieren-landzoogdieren	aardmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	bosmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	bunzing
Zoogdieren-landzoogdieren	dwergmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	dwerfspitsmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	egel
Zoogdieren-landzoogdieren	gewone bosspitsmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	haas
Zoogdieren-landzoogdieren	hermelijn
Zoogdieren-landzoogdieren	huisspitsmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	konijn
Zoogdieren-landzoogdieren	ondergrondse woelmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	ree
Zoogdieren-landzoogdieren	rosse woelmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	tweekleurige bosspitsmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	veldmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	vos
Zoogdieren-landzoogdieren	wezel
Zoogdieren-landzoogdieren	woelrat